

grip

op lezen

OPBRENGSTGERICHT WERKEN

Handleiding groepsoverzicht en groepsplan

Met dank aan:

Mariët Förrer

CPS Onderwijsontwikkeling en advies

Handleiding groepsoverzicht en groepsplan

Grip op lezen

Inhoud

- 1 Invullen van het groepsoverzicht
- 2 Opstellen van het groepsplan
- 3 Aan de slag

MALMBERG

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

In deze handleiding krijgt u uitleg over de wijze waarop het groepsoverzicht en het groepsplan *Grip op lezen* kunnen worden ingevuld.

De bijbehorende formats vindt u in de bijlagen.

Bijlage 1: format groepsoverzicht, *Grip op lezen*.

Bijlage 2: format groepsplan, *Grip op lezen*.

1 Invullen van het groepsoverzicht

Met het groepsoverzicht bepaalt u twee keer per schooljaar de onderwijsbehoeften van alle kinderen. Het groepsoverzicht levert de gegevens voor het invullen van het groepsplan. Maak het groepsoverzicht op de volgende momenten:

• Groep 4

Pas na de kerstvakantie start groep 4 met *Grip op Lezen*. Vul het groepsoverzicht in met de meest recente resultaten.

• Groep 5, 6, 7 en 8

Start het schooljaar met de gegevens die uit de vorige groep beschikbaar zijn. Pas het groepsplan aan nadat blok 3 is afgerond en de resultaten van de methode-onafhankelijke toets (LOVS, januari) beschikbaar zijn.

Groepsoverzicht

naam van het kind	Cito-toetsen				methode-toetsen			observaties/gesprekken	analyse	doelen / onderwijsbehoeften	
* = leerling dyslexie	Cito LOVS	Cito Technisch lezen	Cito drie minuten	Cito AVI	Grip Toets Blok 1	Grip Toets Blok 2	Grip Toets Blok 3	fluency, kennis van de wereld woordenschat	taakgerichtheid, zelfstandigheid, motivatie, etc.	1 instructie-gevoelig 2 instructie-afhankelijk 3 instructie-onafhankelijk	doelen didactisch en pedagogisch onderwijsbehoeften wat is nodig om doel(en) te bereiken?
1											
2											
3											

In het groepsoverzicht kunt u vier soorten gegevens op één A4 invullen.

- **toetsgegevens.** Dit zijn de gegevens van de Cito-toetsen en de methodetoetsen die door u worden afgenomen.
- **observaties/gesprekken.** Dit zijn de gegevens die u heeft verkregen uit observaties op het gebied van fluency, kennis van de wereld en woordenschat. Ook kindfactoren worden meegenomen zoals leerstijl, werkhouding, motivatie, taakaanpak, werkbeleving et cetera.
- **analyse.** De combinatie van toetsgegevens en observatie- en gespreksgegevens bepaalt de meest geschikte groepsindeling voor elk kind:
 - 1 instructie-gevoelig
 - 2 instructie-afhankelijk
 - 3 instructie-onafhankelijk
- **doelen/onderwijsbehoeften.** Welke didactische en pedagogische doelen wilt u met de verschillende kinderen bereiken en wat kunt u het kind hiervoor bieden?

U vult het groepsoverzicht per kolom op de volgende manier in.

Kolom: Naam van het kind

Vul de namen van alle kinderen in. Zet een sterretje achter de naam van kinderen met een dyslexieverklaring.

Kolom: Cito-toetsen en methode-toetsen

Noteer de toetsresultaten per kind.

• Kinderen die bovengemiddeld scoren

Voor kinderen die bovengemiddeld scoren (A-B kinderen, of kinderen met een I of II op de Cito-toetsen Technisch Lezen / Leestechneek en Leestempo of DMT) is het niet nodig om de precieze scores op de TL en/of DMT in te vullen. Zet in die gevallen een kruisje in de betreffende kolommen. Dit betekent dat er in het groepsoverzicht en het groepsplan geen rekening met deze score gehouden hoeft te worden. Als uw school de AVI-toets afneemt kunt u de AVI-niveaus invullen zodat u de leesgroepen snel kunt indelen.

• Kinderen die gemiddeld of laag scoren

Bij kinderen die gemiddeld of laag scoren (C-E kinderen of kinderen met een III tot en met V) noteert u de vaardigheidsscore op de LT en/of de DMT. Noteer ook voor deze kinderen de AVI-niveaus als uw school de AVI-toets afneemt.

Kolom: observaties/gesprekken

Bij begrijpend- en studerend lezen worden de resultaten van kinderen door verschillende factoren beïnvloed. Er is een verband tussen het technisch leesniveau en begrijpend- en studerend lezen, maar ook zaken als faalangst, zelfvertrouwen en concentratie hebben invloed op de resultaten voor begrijpend- en studerend lezen. Noteer de invloedsfactoren in deze kolom.

• Kinderen die bovengemiddeld scoren

Vul bij deze groep kinderen de kolom observaties/gesprekken in als er signalen zijn die van invloed zijn op de volgende groepsplanperiode. De kolom hoeft dus voor deze kinderen alleen ingevuld te worden wanneer bij deze kinderen de leesontwikkeling afvlakt of stagneert.

• Kinderen die gemiddeld of laag scoren

Vul bij deze groep kinderen de kolom observaties/gesprekken alleen in als er signalen zijn die van invloed zijn op de volgende groepsplanperiode.

.....
Wat noteert u naar aanleiding van uw observaties? Bijvoorbeeld:

- snel afgeleid
 - beperkte woordenschat
 - spellend lezer
 - moeite met fluency
 - snel verveeld
-

Kolom: analyse

De combinatie van de toetsgegevens en de observaties en gesprekken bepaalt in welke groep een kind wordt ingedeeld. Er zijn drie groepen:

1. Instructie-gevoelige kinderen (basisgroep)

In de basisgroep plaatst u de kinderen bij wie de ontwikkeling van begrijpend- en studerend lezen normaal verloopt. Dit kunnen ook kinderen zijn die goed begrijpend kunnen lezen, maar een zwakke technische leesvaardigheid hebben.

2. Instructie-afhankelijke kinderen

Dit zijn de kinderen bij wie de ontwikkeling van begrijpend- en studerend lezen stagneert. De redenen kunnen bijvoorbeeld een geringe woordenschat zijn of moeite met het toepassen van strategieën. Ook kan een zwakke leesvaardigheid de ontwikkeling van begrijpend- en studerend lezen hinderen.

3. Instructie-onafhankelijke kinderen

In deze groep plaatst u de kinderen bij wie de ontwikkeling van begrijpend- en studerend lezen bovengemiddeld verloopt.

Kolom: doelen/onderwijsbehoeften

Vul deze kolom in op basis van uw observaties en gesprekken. Noteer alleen de specifieke didactische en pedagogische behoefte(n) van het betreffende kind. Dus niet de behoeften die voor alle zwakke, gemiddelde of betere lezers gelden. De kolom bestaat uit twee delen:

• doelen

In deze kolom geeft u per kind aan welke doelen u de komende periode wilt bereiken. Deze doelen kunnen zowel didactisch als pedagogisch zijn. Het is belangrijk om de doelen volgens de SMART¹-principes te formuleren, zodat ze in een volgend groepsoverzicht kunnen worden geëvalueerd.

• onderwijsbehoeften

Geef hier aan wat u als leerkracht het kind kunt bieden om de doelen in de komende periode te bereiken.

.....
Wat noteert u in de kolom doelen/onderwijsbehoeften?

Weinig zelfvertrouwen of zelfs faalangst kan een reden voor een lage score zijn. Vergroot het zelfvertrouwen van deze kinderen door ze preteaching te geven. In dit geval noteert u in de kolom doelen: zelfvertrouwen vergroten. In de kolom onderwijsbehoefte vult u in: preteaching.

Voorbeelden van doelen:

- zelfvertrouwen vergroten
- extra opdrachten op basis van 'Toepassen'

Voorbeelden van onderwijsbehoeften:

- vergroten werkpapier
 - een specifiek maatje koppelen aan een bepaald kind
 - een rustige werkplek
 - koptelefoon
 - preteaching
 - extra werktijd
-

¹ SMART = Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

2 Opstellen van het groepsplan

In het groepsplan clustert u kinderen met vergelijkbare onderwijsbehoeften in drie verschillende groepen. Voor elke groep is een groepsplan voor *Grip op lezen* gemaakt met adviezen voor de invulling van de lessen begrijpend en studerend lezen. Het gaat hierbij om twee perioden: eerst 18 weken (drie blokken *Grip op lezen*) en vervolgens 12 weken (twee blokken *Grip op lezen*).

Groepsplan

groep/namen	doel - leerdoelen - leerlingresultaten	inhoud - leerlijn - blokken	aanpak/methodiek - lesmodel/instructie - differentiatie	organisatie - tijd met de leerkracht - tijd zelfstandig werken	monitoring - toetsing - analyse - consequenties
instructie-gevoelige leerlingen (basisgroep)	leerdoelen	leerlijn	lesmodel/instructie	tijd met de leerkracht	toetsing
	leerlingresultaten	blokken	differentiatie	tijd zelfstandig werken	analyse
					consequenties
evaluatie					
instructie-afhankelijke leerlingen	leerdoelen	leerlijn	lesmodel/instructie	tijd met de leerkracht	toetsing

Kolom: groep/namen

Noteer hier de namen van de kinderen per groep, zoals u dat in het groepsoverzicht heeft bepaald. Er zijn drie groepen: instructie-gevoelig, instructie-afhankelijk en instructie-onafhankelijk.

Kolom: doel

In deze kolom staat per groep het doel dat u wilt bereiken aan het eind van de periode van 18 weken en de periode van 12 weken. Per groep gelden andere eisen voor de leerlingresultaten op methodegebonden toetsen en methode-onafhankelijke toetsen.

Kolom: inhoud

In deze kolom staat wat *Grip op lezen* aan leerstof biedt in deze specifieke periode. Een uitgebreid overzicht van de leerlijnen staat in de algemene handleiding.

Kolom: aanpak/methodiek

In deze kolom staat welke didactiek *Grip op Lezen* hanteert. Verwezen wordt naar het directe instructiemodel van de methode en de diverse differentiatiemogelijkheden, zie de algemene handleiding.

Kolom: organisatie

In deze kolom wordt per groep aangegeven welk gedeelte van de les leerkrachtgebonden is en in welk gedeelte zelfstandig door de kinderen wordt gewerkt. Ook de toepassingsactiviteiten, die naast de lessen plaatsvinden, worden hier genoemd.

Kolom: monitoring

In deze kolom wordt aangegeven welke middelen ingezet kunnen worden om de ontwikkeling van het tekstbegrip te toetsen. Vervolgens is aangegeven dat de toetsresultaten kunnen worden geanalyseerd met behulp van toetsregistratiebladen. De analyse kan leiden tot inzet van remediëringlessen of andere differentiatiemogelijkheden. Zie algemene handleiding.

Kolom: evaluatie

In deze kolom staat wanneer en op welke manier wordt geëvalueerd.

Evaluatie van het groepsplan

Evalueer het groepsplan per groep en/of individueel kind aan de hand van de vooraf gestelde doelen. Evalueer ook het groepsplan als geheel: is er voldoende vooruitgang geboekt en is er iets opgevallen?

3 Aan de slag

Als het groepsplan is opgesteld gaat u het gedurende drie blokken uitvoeren. Tijdens die periode verzamelt en ordent u nieuwe gegevens over de vorderingen van de kinderen en de resultaten van het onderwijsaanbod. Deze gegevens noteert u in het groepsoverzicht, wat dan weer de input levert voor een volgend groepsplan.

Evaluatie van het groepsplan

Evalueer het groepsplan per groep en/of individueel kind aan de hand van de vooraf gestelde doelen. Evalueer ook het groepsplan als geheel: is er voldoende vooruitgang geboekt en is er iets opgevallen? U kunt desgewenst het groepsplan aanpassen.